

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เมื่อมนุษย์ได้ก่อกำเนิดขึ้นมาบนโลกและมีการใช้ชีวิตอยู่ร่วมกัน จึงทำให้เกิดสภาพสังคม มีการกำหนดวัฒนธรรมซึ่งเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิต มีเชื้อชาติ มีศาสนา มีขนบธรรมเนียม ประเพณีที่สืบทอดต่อ ๆ กันมาเป็นเวลานาน หล่อหลอมจิตใจให้มีความอ่อนโยน เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ สังคมไทยเป็นสังคมชาวพุทธ จึงทำให้เกิดสภาพสังคมที่อยู่ด้วยกันอย่างสงบสุข เมื่อการรวมตัวกัน ของมนุษย์ขยายจากสังคมขนาดเล็ก กลายเป็นสังคมขนาดใหญ่ และขยายใหญ่ขึ้นอย่างรวดเร็ว เมื่อกาลเวลาผ่านไปลักษณะของสังคมก็มักจะเปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์และปัจจัยต่าง ๆ ทำให้เกิดปัญหาทางสังคมมากมาย เช่น ปัญหาการว่างงาน ปัญหาความยากจน ปัญหายาเสพติด ตลอดจนปัญหาทางครอบครัว เมื่อปัญหาเหล่านี้มีเพิ่มมากขึ้นย่อมส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของ คนในสังคม ทำให้เกิดความไม่เคารพกฎเกณฑ์ ไม่มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย และนำไปสู่ปัญหา การก่ออาชญากรรมต่าง ๆ เช่น การลักทรัพย์ ชิงทรัพย์ ปล้นทรัพย์ การข่มขืนกระทำชำเรา การเสพยาเสพติด เป็นต้น ซึ่งปัญหาเหล่านี้ถือเป็นปัญหาที่มีความร้ายแรง และส่งผลกระทบต่อคนในสังคม เป็นอย่างมาก ทำให้ผู้คนเหล่านั้นเกิดความรู้สึกไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินซึ่งเหตุการณ์ ดังกล่าวสามารถเกิดขึ้นได้กับทุกเพศทุกวัย และทุกที่ทุกเวลา

ปัญหาอาชญากรรมที่เกิดขึ้นในสังคมไทย ไม่ว่าจะเป็นการลักทรัพย์ ชิงทรัพย์ ปล้นทรัพย์ การข่มขืนกระทำชำเรา การเสพยาเสพติด ล้วนแล้วแต่เป็นเรื่องที่ประชาชนสามารถพบเห็นได้ ตามข่าวบนหน้าจอโทรทัศน์ สื่อสิ่งพิมพ์ หรือสื่อออนไลน์ต่าง ๆ ซึ่งมีสาเหตุมาจากการขาดความอบอุ่น ทางจิตใจ การเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่มากขึ้นอย่างรวดเร็ว สิ่งแวดล้อมทางเศรษฐกิจ สังคม และ ค่านิยมในทางที่ผิด แม้ในปัจจุบันสังคมไทยจะมีเจ้าหน้าที่ตำรวจซึ่งมีหน้าที่ในดูแลรักษา ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ตลอดจนการป้องกันการกระทำความผิดที่จะ เกิดขึ้นในสังคม แต่จำนวนเจ้าหน้าที่ตำรวจยังมีไม่เพียงพอในการดูแลทุกข์สุขของประชาชน ได้อย่างทั่วถึง เนื่องจากจำนวนของเจ้าหน้าที่ตำรวจมีน้อย เมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนความต้องการ ของประชาชนที่มีจำนวนมาก ทำให้เกิดช่องว่างในการที่ผู้กระทำความผิดจะหาโอกาสในการก่อ

อาชญากรรมต่าง ๆ ขึ้น โดยที่ผ่านมาปัญหาการก่ออาชญากรรมเกี่ยวกับความผิดทางเพศมีอยู่เป็นจำนวนมาก และไม่สามารถจับกุมผู้กระทำความผิดมาลงโทษได้ทุกคดีจึงแสดงให้เห็นว่าในสังคมยังมีผู้กระทำความผิดที่หลบหนีหรือแฝงตัวใช้ชีวิตในสังคมได้ตามปกติอยู่เป็นจำนวนมาก นั่นหมายความว่า ผู้ที่เคยกระทำความผิดเหล่านี้ก็สามารถที่จะหวนกลับมากระทำความผิดซ้ำได้อีก ซึ่งส่วนใหญ่แล้วผู้ที่ได้รับผลกระทบกับเหตุการณ์ที่คนร้ายมักจะก่อคดีอาชญากรรมนั้น จะเกิดขึ้นกับบุคคลที่เป็นเพศหญิงเป็นส่วนใหญ่ ยิ่งในคดีเกี่ยวกับเพศในแต่ละครั้งเพศหญิงมักจะเป็นฝ่ายที่ถูกกระทำ เนื่องจากเป็นเพศที่อ่อนแอ มีแรงหรือพลังที่น้อยกว่าเพศชายซึ่งเป็นผู้ก่ออาชญากรรม ยกตัวอย่างเช่น คดีของเด็กหญิงวัย 13 ปี ที่ถูกชายล้วงละเมิดทางเพศบนรถไฟก่อนโยนร่างทิ้งข้างทาง¹ หรือในคดีของชายอาชีพขับรถรับจ้างสาธารณะข่มขืนกระทำชำเราหญิงพนักงานร้านอาหารบนรถตนเอง² เป็นต้น

¹ คมชัดลึก. (2561). *“ไอ้เกม”ฆ่าข่มขืนเด็กหญิงบนรถไฟ*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://www.komchadluek.net/today-in-history/333478>. [2565, 6 กันยายน].

² แนวหน้า. (2565). *ตร.บางบัวทองจับ“แท็กซี่ที่น” ข่มขืนที่อาร์ทัวร์ร้านเหล้า*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://www.naewna.com/local/659321>. [2565, 9 กันยายน].

ตารางที่ 1.1 ข้อมูลสถิติของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

สถิติคดีอาญาคดีความผิดเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย และเพศ จำแนกตามประเภทความผิด รายจังหวัด พ.ศ. 2560-2564																	
ภาค	จังหวัด	ประเภทความผิด	2560			2561			2562			2563			2564		
			รับแจ้ง	จับกุม	ผู้ต้องหา	รับแจ้ง	จับกุม	ผู้ต้องหา	รับแจ้ง	จับกุม	ผู้ต้องหา	รับแจ้ง	จับกุม	ผู้ต้องหา	รับแจ้ง	จับกุม	ผู้ต้องหา
ทั่ว ราชอาณาจักร	ทั่ว ราชอาณาจักร	ความผิดเกี่ยวกับ ชีวิต ร่างกาย และเพศ	19,830	15,735	20,266	17,468	19,183	19,323	16,573	15,207	19,434	14,459	13,645	16,969	13,738	13,121	18,281
		ฆ่าผู้อื่น	1,781	1,372	1,841	1,443	1,503	1,508	1,351	1,125	1,599	1,177	1,053	1,342	899	817	1,103
		ทําร้ายผู้อื่น ถึงแก่ ความตาย	487	406	652	401	493	493	416	395	547	396	372	455	408	397	499
		พยฆฆมา	2,231	1,662	2,363	2,052	2,200	2,203	1,941	1,719	2,298	1,612	1,502	1,984	1,718	1,574	2,174
		ทําร้าย ร่างกาย	10,871	8,895	11,588	10,030	11,618	11,738	9,538	8,955	11,714	5,782	5,588	7,136	2,976	2,910	4,107
		ข่มขืน กระทำ ชำเรา	2,546	1,898	2,194	2,139	2,053	2,062	1,806	1,612	1,792	1,610	1,502	1,643	1,411	1,322	1,595
		อื่น ๆ	1,914	1,502	1,628	1,403	1,316	1,319	1,521	1,401	1,484	3,882	3,628	4,379	6,326	6,101	8,803

จากข้อมูลสถิติของสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่ามีการรวบรวมข้อมูลการกระทำความผิดคดีอาญาในคดีความผิดเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย และเพศ โดยจำแนกตามประเภทความผิด ตั้งแต่ พ.ศ. 2560-2564 โดยแยกเป็นความผิดฐานฆ่าผู้อื่น ความผิดฐานทำร้ายผู้อื่นถึงแก่ความตาย ความผิดฐานพยายามฆ่า ความผิดฐานทำร้ายร่างกาย ความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเรา และความผิดฐานอื่น ๆ³ แม้จะพบว่าในคดีข่มขืนกระทำชำเราจะมีสถิติลดลงก็ตาม แต่ในปัจจุบันยังคงพบเห็นผู้กระทำความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราอยู่เป็นจำนวนมาก เมื่อการก่ออาชญากรรมในคดีข่มขืนยังคงมีอย่างต่อเนื่อง ทำให้คนในสังคมรู้สึกว่าคุณเองไม่มีความปลอดภัยในการดำเนินชีวิต โดยเฉพาะประชาชนที่เป็นเพศหญิงเกิดความหวาดกลัว หวาดผวา บางคนถึงกับไม่กล้าเดินทางไปไหนมาไหนคนเดียว ไม่กล้าขึ้นรถรับจ้างสาธารณะเพียงลำพัง ซึ่งการมีอาวุธประจำกายจึงเป็นสิ่งจำเป็นในการดำเนินชีวิตประจำวันของคนในสังคมเพื่อใช้ในการป้องกันตัวโดยเฉพาะประชาชนที่เป็นเพศหญิง เพราะผู้กระทำความผิดส่วนใหญ่ก็มักจะมีอาวุธในการก่ออาชญากรรมด้วยเสมอ ทำให้อีกฝ่ายไม่กล้าที่จะต่อสู้หรือขัดขืน เพราะกลัวว่าจะเกิดอันตรายแก่ตัวเอง ดังนั้น ประชาชนทุกคนควรมีสติและเสรีภาพในการที่จะปกป้องชีวิตและทรัพย์สินของตัวเอง ควรมีสติและเสรีภาพในการที่จะพกพาอาวุธไว้เพื่อป้องกันอันตรายซึ่งเกิดจากการประทุษร้ายอันละเมิดต่อกฎหมาย แต่การพกพาอาวุธเพื่อใช้ในการป้องกันตัวโดยส่วนใหญ่นั้นจะเป็นอาวุธปืนหรืออาวุธมีด ซึ่งจะเป็นเรื่องที่อันตรายมากหากถูกคนร้ายแย่งอาวุธไป เพราะคนร้ายอาจนำอาวุธเหล่านั้นกลับมาทำร้ายตัว ผู้พกพาเอง แม้ว่าจะมีกฎหมายออกมารองรับในการมีและใช้อาวุธปืน แต่ก็มีขั้นตอนที่ยุ่งยาก แม้จะสามารถขออนุญาตครอบครองได้แต่ก็เป็นไปได้ยากสำหรับบุคคลธรรมดาทั่วไป อีกทั้งอาวุธปืนยังมีราคาสูง และมีความอันตรายมากหากอาวุธนั้นตกไปอยู่ในการครอบครองของบุคคลที่ไม่ได้รับการอบรมหรือฝึกฝนมาก่อน ฉะนั้น การพกพาอาวุธประเภทที่ไม่ทำให้ถึงตายที่เหมาะสมที่สุด ในการที่ผู้หญิงจะนำมาไปใช้ในการป้องกันตัว คือ สเปรย์พริกไทย (Pepper Spray)

สเปรย์พริกไทย (Pepper Spray)⁴ คือ สเปรย์ป้องกันตัวที่ประกอบด้วยสารที่ก่อให้เกิดการระคายเคืองต่อบริเวณดวงตา ผิวหนังและระบบทางเดินหายใจ มีส่วนประกอบเป็นสารสกัดจากพริกสุกแห้งที่เรียกว่า Oleoresin Capsicum ซึ่งใช้ชื่อว่า OC Spray หรือ Capsicum Spray ซึ่งมี Capsaicin เป็นสารออกฤทธิ์ที่สำคัญ หรือมีส่วนประกอบเป็นสารสังเคราะห์ของ Capsaicin คือ

³ สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2565). *สถิติคดีอาญาคดีความผิดเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย และเพศ จำแนกตามประเภทความผิด รายจังหวัด พ.ศ. 2560 – 2564*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <http://statbbi.nso.go.th/staticreport/page/sector/th/09.aspx>. [2565, 9 กันยายน].

⁴ นพมาศ สุนทรเจริญนนท์. (2565). *สเปรย์พริก?..สเปรย์พริกไทย?..Pepper spray? อะไรกันแน่*. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: <https://pharmacy.mahidol.ac.th/th/knowledge/article/204>. [2565, 9 กันยายน].

PAVA หรือ Nonivamide การสัมผัสกับสเปรย์พริกไทยจะก่อให้เกิดการอักเสบ แสบตา แสบจมูก หายใจไม่ออก น้ำมูกไหล ไอ แต่อาการจะอยู่ประมาณ 30-40 นาที⁵ ซึ่งไม่ก่อให้เกิดผลร้ายกับคนร้ายในระยะยาว และจากผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยของสเปรย์พริกไทยเมื่อนำมาใช้กับร่างกายมนุษย์ ปฏิบัติการเมื่อร่างกายถูกสเปรย์พริกไทย มีอาการแสบร้อนหรือมีผื่นแดงบริเวณผิวหนังที่ถูกสเปรย์พริกไทย เกิดอาการแสบจมูก น้ำมูกไหล น้ำตาไหล และมีผลทำให้หมดความสามารถในการก่อเหตุได้ชั่วคราว ขึ้นอยู่กับบริเวณและปริมาณที่โดนสเปรย์พริกไทย โดยทั่วไปการถูกสเปรย์พริกไทยไม่เป็นอันตราย ยกเว้นผู้ที่มีความไวต่อกลิ่นหรือมีอาการแพ้สาร Oleoresin Capsicum อย่างรุนแรง⁶ ดังนั้น การนำสเปรย์พริกไทยมาใช้ในการป้องกันตัวมีความเพียงพอที่ผู้หญิงจะเอาตัวรอดให้ออกมาจากสถานการณ์อันเลวร้ายได้ ซึ่งสเปรย์พริกไทยถือเป็นอาวุธที่เหมาะสมที่สุดสำหรับผู้หญิงในการจะมีไว้ในความครอบครองเพื่อป้องกันตัวจากภัยอันตรายต่าง ๆ อีกทั้งสเปรย์พริกไทยยังมีขนาดเล็ก พกพาสะดวก และสามารถหยิบใช้ได้ง่าย

ในปัจจุบันกฎหมายไทยถือว่าสเปรย์พริกไทยเป็นอาวุธและกำหนดสารประกอบหลักในสเปรย์พริกไทย มีสาร Capsaicin เพื่อขัดขวางการทำงานของร่างกายเป็นการชั่วคราว ซึ่งเป็นของผิดกฎหมายและถูกกำหนดให้เป็นวัตถุอันตรายชนิดที่ 4 ตามประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา จึงได้มีการออกกฎหมายควบคุมไว้ในพระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 มาตรา 43 ซึ่งห้ามมิให้ผลิต นำเข้าหรือมีไว้ในครอบครองฯ หากฝ่าฝืนต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 10 ปี หรือปรับไม่เกิน 1,000,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ซึ่งบทลงโทษในความผิดฐานนี้ถือว่าเป็นบทลงโทษที่หนักและร้ายแรงเมื่อนำไปเทียบกับคดีข่มขืนกระทำชำเรา และเมื่อผู้ถูกทำร้ายพกพาสเปรย์พริกไทยเพื่อใช้ป้องกันตัวอาจเป็นช่องว่างทางกฎหมายให้ผู้กระทำความผิดฟ้องกลับแก่ผู้ใช้สเปรย์พริกไทยได้ จึงทำให้การพกสเปรย์พริกไทยยังคงเป็นเรื่องที่ผิดกฎหมายอยู่ในปัจจุบัน ทั้ง ๆ ที่เป็นอุปกรณ์ป้องกันตัวที่มีประสิทธิภาพและเป็นประโยชน์สำหรับผู้หญิงในการป้องกันตัวต่อภัยที่เกิดขึ้นในสังคม อีกทั้งการใช้สเปรย์พริกไทยก็ไม่ได้ก่อให้เกิดอันตรายต่อคนร้ายถึงแก่ชีวิต และไม่เป็นอันตรายต่อผู้พกพาหากเกิดเหตุสุดวิสัยขึ้น เมื่อการกำหนดบทลงโทษสูงเช่นนี้ทำให้ประชาชน ไม่มีสิทธิและเสรีภาพในการปกป้องคุ้มครองชีวิตและทรัพย์สินของตนเองได้

จากสภาพปัญหาดังกล่าวจึงเป็นที่มาของการศึกษาในครั้งนี้ โดยกำหนดประเด็นศึกษาดังนี้

⁵ กลุ่มควบคุมวัตถุอันตราย สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา. (ม.ป.ป). *การควบคุมการใช้สเปรย์พริกไทย*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา.

⁶ ลิจิต บันแวงงาม. (2552). *การประเมินผลของสเปรย์พริกไทยเมื่อนำมาใช้กับร่างกายมนุษย์*. การค้นคว้าอิสระ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชานิติวิทยาศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร. หน้า ง.

1) ปัญหาเกี่ยวกับการครอบครองสเปร์ย์พริกไทยในการป้องกันตัว

ในประเทศไทยไม่มีกฎหมายที่กำหนดให้บุคคลสามารถมีสเปร์ย์พริกไทยไว้ในความครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมาย แต่ได้กำหนดให้สารประกอบที่อยู่ในสเปร์ย์พริกไทยอย่างสาร Capsaicin เป็นวัตถุอันตรายชนิดที่ 4 ซึ่งถูกควบคุมตามประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม เรื่อง บัญชีรายชื่อวัตถุอันตราย พ.ศ. 2556 ประกอบกับพระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 มาตรา 43 ได้กำหนดห้ามมิให้ผลิต นำเข้า หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งวัตถุอันตรายชนิดที่ 4⁷ จากประกาศและพระราชบัญญัติดังกล่าวจะเห็นได้ว่ากฎหมายมีเหตุผลในการควบคุมอย่างเข้มงวดเนื่องจากเกรงว่าจะมีการสเปร์ย์พริกไทยไปใช้ในทางที่ผิด หากมีการเปิดช่องให้มีการจำหน่ายเป็นการทั่วไปอาจจะทำให้มีจลาจลหรือผู้ที่ประสงค์ร้ายนำไปใช้ทำร้ายผู้อื่นได้ ดังนั้นจึงทำให้ประชาชนทั่วไปไม่สามารถมีสเปร์ย์พริกไทยไว้ในความครอบครองได้ หากมีไว้ในความครอบครองถือว่ามีความผิดกฎหมาย ต้องได้รับโทษทางอาญาตามกฎหมาย แต่เมื่อมองถึงข้อดีของสเปร์ย์พริกไทยแล้วจะเห็นได้ว่าผู้ใช้สเปร์ย์พริกไทยไม่จำเป็นต้องเข้าไปอยู่ในระยะประชิดตัวกับคนร้าย และอาจไม่จำเป็นต้องใช้ความรู้ในการใช้มากนัก เพียงแต่ขณะเกิดเหตุควรมีสติในการใช้ หันสเปร์ย์ให้ถูกด้าน แค่ออกร่างอยู่ในอากาศก็สามารถทำให้เอาตัวรอดจากภัยอันตรายได้แล้ว อีกทั้งฤทธิ์ของสเปร์ย์พริกไทยไม่ได้ทำให้เป็นอันตรายถึงแก่ชีวิต ซึ่งแตกต่างจากอาวุธประเภทอื่น เช่น อาวุธมีดหรืออาวุธปืน ที่สามารถย้อนกลับมาทำร้ายต่อตัวผู้พกเองได้ เมื่อสเปร์ย์พริกไทยถือว่าไม่ใช่อาวุธ⁸ ไม่ได้ผลิตขึ้นมาเพื่อทำร้ายผู้ใด จึงไม่เป็นอาวุธโดยสภาพทั้งไม่อาจใช้ประทุษร้ายต่อร่างกายถึงอันตรายสาหัสอย่างอาวุธอื่น

⁷ พระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535. มาตรา 74 วรรคหนึ่ง.

⁸ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2030/2554. (สำนักวิชาการ). ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 1 (5) อาวุธ หมายความว่า รวมถึงสิ่งซึ่งไม่เป็นอาวุธโดยสภาพแต่ซึ่งได้ใช้หรือเจตนาจะใช้ประทุษร้ายร่างกายถึงอันตรายสาหัสอย่างอาวุธ ผู้ถูกกล่าวหาว่ากระปองสเปร์ย์พริกไทยเข้าไปในบริเวณศาลชั้นต้น สำหรับสเปร์ย์พริกไทยได้ความว่า ผลิตขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ในการใช้ฉีดพ่นเพื่อขยับยั้งบุคคลหรือสัตว์ร้ายมิให้เข้าใกล้หรือทำอันตรายผู้อื่น ผู้ที่ถูกฉีดพ่นสารในกระปองสเปร์ย์ใส่จะมีอาการสำลัก จาม ระคายเคืองหรือเสบตา หลังจากนั้นไม่นานก็สามารถหายเป็นปกติได้ เห็นได้ว่าการผลิตสเปร์ย์พริกไทยดังกล่าว มิได้ผลิตขึ้นเพื่อทำร้ายผู้ใด จึงไม่เป็นอาวุธโดยสภาพทั้งไม่อาจใช้ประทุษร้ายร่างกายถึงอันตรายสาหัสอย่างอาวุธ สเปร์ย์พริกไทยจึงไม่เป็นอาวุธตามความหมายของบทกฎหมายข้างต้นด้วยเช่นกัน การที่ผู้ถูกกล่าวหาเข้าไปในบริเวณศาลชั้นต้นเป็นการปฏิบัติหน้าที่ตามที่ผู้อำนวยการสำนักงานประจำศาลชั้นต้นขอความร่วมมือไปยังผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองกาญจนบุรี การที่ผู้ถูกกล่าวหาว่ากระปองสเปร์ย์พริกไทยเข้าไปในบริเวณศาลชั้นต้น จึงไม่เป็นการประทุษร้ายไม่เรียบร้อยในบริเวณศาล.

2) ปัญหาเกี่ยวกับการใช้สเปร์ย์พริกไทยในการป้องกันตัว

เมื่อกฎหมายบัญญัติการห้ามอย่างเด็ดขาด ที่มีให้บุคคลใดมีวัตถุอันตรายชนิดที่ 4 ไว้ในครอบครองแล้ว ก็ทำให้บุคคลนั้นที่ไม่สามารถที่จะใช้สเปร์ย์พริกไทยได้เช่นกัน ซึ่งได้กำหนดไว้ในประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม เรื่อง บัญชีรายชื่อวัตถุอันตราย พ.ศ. 2556 มีการกำหนดรายชื่อสารควบคุมที่อยู่ในความรับผิดชอบของสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา ลำดับที่ 42⁹ ว่า สาร Capsaicin นั้น เป็นวัตถุอันตรายประเภท 4 เป็นสารเคมีที่มีเหตุผลในการห้ามใช้ในผลิตภัณฑ์ที่นำมาใช้เพื่อขัดขวางระบบการทำงานของร่างกายเป็นการชั่วคราวเพื่อการป้องกันตัวหรือทำร้ายผู้อื่น เนื่องจากอาจมีการนำมาใช้ในทางที่ผิด¹⁰ จากประกาศดังกล่าวทำให้สเปร์ย์พริกไทยซึ่งมีสาร Capsaicin ซึ่งเป็นสารออกฤทธิ์ที่สำคัญ เมื่อสัมผัสโดนผิวหนังทำให้เกิดอาการแสบร้อนที่ผิวหนัง แสบจมูก น้ำมูก น้ำตาไหล ประมาณ 15-20 นาที หากเข้าตาทำให้เกิดอาการแสบตาประมาณ 30 นาที ถ้าสูดดมสารสเปร์ย์พริกไทยที่ฟุ้งอยู่ในอากาศทำให้เกิดอาการไอ จาม ประมาณ 5 นาที¹¹ ซึ่งอาการเหล่านี้จะเกิดเพียงช่วงระยะเวลาหนึ่งเท่านั้น ไม่ได้ก่อให้เกิดอันตรายถึงแก่ชีวิตแต่อย่างใด จึงควรจัดให้อยู่ในหมวดของอาวุธที่ทำให้ไม่ถึงตาย สเปร์ย์พริกไทยควรกำหนดให้เป็นอาวุธที่ใช้ในการป้องกันตัวได้หากตกอยู่ในภาวะวิสัยที่จำเป็นต้องป้องกันตัว

3) ปัญหาเกี่ยวกับบทกำหนดโทษในการครอบครองและการใช้สเปร์ย์พริกไทยในการป้องกันตัว

การลงโทษสำหรับบุคคลที่กระทำความผิดฐานมีวัตถุอันตรายชนิดที่ 4 ไว้ในความครอบครอง ถือว่าเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 มาตรา 43 ซึ่งห้ามมิให้ผลิต นำเข้า หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งวัตถุอันตรายชนิดที่ 4 และต้องรับโทษตามมาตรา 74 วรรคหนึ่งที่ได้กำหนดไว้ว่า หากบุคคลใดฝ่าฝืนต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 10 ปี หรือปรับไม่เกิน 1,000,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ จากบทบัญญัติดังกล่าวการมีสเปร์ย์พริกไทยไว้ในความครอบครองถือว่าเป็นความผิดตามกฎหมาย และต้องได้รับโทษทางอาญาตามกฎหมาย ซึ่งอัตราโทษของการมีสเปร์ย์พริกไทยไว้ในครอบครองนั้นหนักกว่าคดีความผิดเกี่ยวกับการคุกคามทางเพศหลายเท่า เช่น ความผิดฐานข่มขืนกระทำชำเรา ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 276 ที่กำหนดโทษไว้เพียง

⁹ ประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม เรื่องบัญชีรายชื่อวัตถุอันตราย. (2556). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่มที่ 130 (ตอนพิเศษ), หน้า 6.

¹⁰ กลุ่มควบคุมวัตถุอันตราย สำนักควบคุมเครื่องสำอางและวัตถุอันตราย สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา. (ม.ป.ป). *วัตถุอันตรายชนิดที่ 4 (ห้ามผลิต นำเข้า ส่งออก หรือมีไว้ในครอบครอง)*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา.

¹¹ ลิขิต ปั้นแวงงาม. อ้างแล้ว เจริญธรรมที่ 6. หน้า ๙.

จำคุกตั้งแต่ 4 ปีถึง 20 ปี และปรับตั้งแต่ 80,000 บาทถึง 400,000 บาทเท่านั้น ในขณะที่การครอบครองสเปรย์พริกไทยมีโทษจำคุกสูงถึง 10 ปี หรือปรับสูงถึง 1,000,000 บาท จะเห็นได้ว่าเพียงแค่มีสเปรย์พริกไทยติดตัวก็ผิดกฎหมายแล้ว แม้จะยังไม่ได้นำออกมาใช้งาน ซึ่งการลงโทษในอัตราโทษดังกล่าวเป็นโทษที่สูงเกินไปกับพฤติการณ์แห่งคดี อีกทั้งวัตถุประสงค์ของผู้ที่ครอบครองสเปรย์พริกไทยโดยส่วนใหญ่มักจะพกพาไว้เพื่อใช้ในการป้องกันตัวเท่านั้น ไม่ได้มีจุดประสงค์ในการนำไปใช้เพื่อทำร้ายผู้อื่น แต่ในทางกลับกันหากผู้ที่มีสเปรย์พริกไทยไว้ในครอบครองเพื่อนำไปประทุษร้ายกับบุคคลอื่นเห็นควรลงโทษตามที่กฎหมายได้กำหนดไว้ ด้วยโทษที่มีอัตราสูงเช่นนี้ทำให้ประชาชนเกิดความเกรงกลัวต่อบทลงโทษทางกฎหมาย เมื่อเกิดเหตุการณ์เฉพาะหน้าที่ตกอยู่ในภยันตรายเพียงลำพังแล้ว ก็ไม่สามารถที่จะปกป้องตนเองจากภยันตรายนั้นได้ แต่ถ้าอย่างน้อยมีสเปรย์พริกไทยไว้ใช้ในยามฉุกเฉินก็อาจทำให้ลดการเกิดอาชญากรรมเพิ่มขึ้นได้ เพราะสามารถเอาตัวรอดออกจากเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้ ไม่ว่าจะเป็นการถูกล้วงละเมิดทางเพศ การก่อคดีเกี่ยวกับทรัพย์ หรือแม้กระทั่งการก่อเหตุความผิดเกี่ยวกับชีวิตร่างกาย เป็นต้น

ดังนั้น จากสภาพปัญหาที่กล่าวมาข้างต้นเห็นได้ว่า ปัญหาของการพกพาสเปรย์พริกไทยเนื่องจากสเปรย์พริกไทยนั้นมีขนาดค่อนข้างเล็ก พกพาสะดวก ง่ายต่อการใช้งานและสามารถป้องกันตนเองได้จากภัยทางสังคม อีกทั้งคำพิพากษาศาลฎีกายังได้ให้ความเห็นไว้ว่า สเปรย์พริกไทยไม่ใช่อาวุธ เมื่อสเปรย์พริกไทยไม่ใช่อาวุธประชาชนทั่วไปก็ต้องสามารถนำมาใช้หรือพกพาติดตัวไปได้โดยไม่มีความคิดและไม่ผิดกฎหมาย จึงได้ศึกษาบทบัญญัติเรื่องการพกพาสเปรย์พริกไทยเพื่อวิเคราะห์ถึงปัญหาของบทบัญญัติกฎหมายเกี่ยวกับการพกพาสเปรย์พริกไทยในประเทศไทย ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเพื่อนำมาวิเคราะห์ ปรับปรุง แก้ไข เพื่อให้กฎหมายที่เกี่ยวกับการครอบครองและใช้สเปรย์พริกไทยมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และสามารถนำมาบังคับใช้ได้จริง

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับการครอบครองและการใช้สเปรย์พริกไทยในการป้องกันตัว
2. เพื่อศึกษามาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการครอบครองและการใช้สเปรย์พริกไทยในการป้องกันตัวของสหรัฐอเมริกาและประเทศไทย
3. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการครอบครองและการใช้สเปรย์พริกไทยในการป้องกันตัว
4. เพื่อศึกษาแนวทางในการแก้ไขปัญหายุ่งยากเกี่ยวกับการครอบครองและการใช้สเปรย์พริกไทยในการป้องกันตัว

1.3 สมมติฐานของการศึกษา

ตามพระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 ประกอบประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม เรื่อง บัญชีรายชื่อวัตถุอันตราย พ.ศ. 2556 ที่กำหนดให้สาร Capsaicin ซึ่งอยู่ในสเปรย์พริกไทย เป็นวัตถุอันตรายชนิดที่ 4 ที่กฎหมายกำหนดห้ามมิให้ผลิต นำเข้า หรือมีไว้ในครอบครองฯ หากฝ่าฝืนมีโทษจำคุกไม่เกิน 10 ปี หรือปรับไม่เกิน 1,000,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ซึ่งไม่สอดคล้องและไม่เหมาะสมกับสภาพสังคมไทยในปัจจุบัน ดังนั้น จึงเห็นควรแก้ไขกฎหมายบุคคลที่มีอายุไม่ต่ำกว่า 18 ปี ไม่เคยมีประวัติในการกระทำความผิดเกี่ยวกับชีวิต ร่างกาย และยาเสพติดมาก่อน สามารถมีและใช้สเปรย์พริกไทยไว้ในความครอบครองได้ โดยจะต้องมีการกำหนดคุณสมบัติสำหรับบุคคลที่จะสามารถซื้อมาใช้ในความครอบครองและใช้สำหรับการป้องกันตัวเท่านั้น

1.4 ขอบเขตของการศึกษา

สารนิพนธ์ฉบับนี้มุ่งศึกษามาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับการครอบครองและการใช้สเปรย์พริกไทยในการป้องกันตัว โดยศึกษาแนวความคิด ทฤษฎี หลักกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสเปรย์พริกไทยของสหรัฐอเมริกาและประเทศไทย ทั้งนี้ เพื่อนำมาเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าวทางกฎหมายในการบังคับใช้สเปรย์พริกไทยให้สอดคล้องกับสภาพสังคมปัจจุบัน

1.5 วิธีดำเนินการศึกษา

สารนิพนธ์ฉบับนี้ใช้วิธีดำเนินการศึกษาวิจัยทางเอกสาร (Documentary Research) วิเคราะห์และรวบรวมข้อมูล แนวคิด หลักการ และทฤษฎีของการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย โดยศึกษาค้นคว้าจากเอกสารซึ่งอยู่ในรูปแบบของบทความวิชาการ ตำรา สารสาร วิทยานิพนธ์ รายงานการวิจัย ด้วบทกฎหมาย และคำพิพากษาที่เกี่ยวข้องทั้งของต่างประเทศและประเทศไทย

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบแนวคิดและทฤษฎีทางกฎหมายที่เกี่ยวกับการครอบครองและการใช้สเปร์ย์พริกไทยในการป้องกันตัว
2. ทำให้ทราบกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการครอบครองและการใช้สเปร์ย์พริกไทยในการป้องกันตัวของสหรัฐอเมริกาและประเทศไทย
3. ทำให้ทราบปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับมาตรการในการครอบครองและการใช้สเปร์ย์พริกไทยในการป้องกันตัว
4. ทำให้ทราบแนวทางและข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการครอบครองและการใช้สเปร์ย์พริกไทยในการป้องกันตัวให้เหมาะสมกับสภาพสังคมในปัจจุบัน